

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ХАРКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

31.01.2017 № 23-рк/к

ПАТ "ХАРКІВГАЗ"

61109, м. Харків, вул. Безлюдівська, буд. 1

Про припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

За результатами розгляду заяви ПРИВАТНОГО НАУКОВО-ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА "СОФТСЕРВІС" від 13.10.2016 (вх. від 24.10.2016 № 3236/Н-77) (надалі – ПНВП "СОФТСЕРВІС") про порушення ПУБЛІЧНИМ АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВОМ "ХАРКІВГАЗ" (надалі – ПАТ "ХАРКІВГАЗ") законодавства про захист економічної конкуренції (надалі – Заява) встановлено наступне.

ПНВП "СОФТСЕРВІС" є виробником засобів вимірювальної техніки, в тому числі і обчислювачів об'єму газу "Гамма-Флоу" та учасником ринків послуг з виготовлення робочого проекту з організації та облаштування системи дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку, а також послуг з облаштування такої системи.

З матеріалів Заяви вбачається, зокрема, що технічне завдання на проектування організації та облаштування засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку від 05.10.2016 (надалі – Технічне завдання), видане ПАТ "ХАРКІВГАЗ" ПЕРВОМАЙСЬКОМУ КОМУНАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВУ "ТЕПЛОМЕРЕЖІ" (надалі – ПКП "ТЕПЛОМЕРЕЖІ"), у якого встановлений обчислювач "Гамма-Флоу", не відповідає вимогам пункту 4 глави 3 розділу X Кодексу газорозподільних систем, затвердженого Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (надалі - НКРЕКП), від 30.09.2015 № 2494, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1379/27824 (надалі - Кодекс газорозподільних систем), що унеможливує облаштування системи дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку, а отже, передачу споживачем даних каналами зв'язку до ПАТ "ХАРКІВГАЗ".

ПАТ "ХАРКІВГАЗ" відповідно до статуту, затвердженого загальними зборами акціонерів товариства (протокол загальних зборів акціонерів від 13.04.2012 № 1) та зареєстрованого у виконавчому комітеті Харківської міської ради 17.05.2012 (номер запису 14801050040005806) є юридичною особою (господарюючим суб'єктом) за законодавством України. Місцезнаходження ПАТ "ХАРКІВГАЗ": 61109, м. Харків, вул. Безлюдівська, 1. Ідентифікаційний код - 03359500.

Відповідно до інформації, розміщеної на офіційному веб-сайті Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань Міністерства юстиції України «<https://usr.minjust.gov.ua/ua/freesearch>» (надалі – Веб-сайт), технічним адміністратором якого є ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ІНФОРМАЦІЙНО-РЕСУРСНИЙ ЦЕНТР» (ідентифікаційний код – 33499803, місцезнаходження: вул. Мельникова, буд. 81-А, м. Київ, 04050), основним видом діяльності ПАТ "ХАРКІВГАЗ" є розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи (код за КВЕД 35.22).

За наявною у територіального відділення інформацією ПАТ "ХАРКІВГАЗ" здійснює діяльність з розподілу природного газу за регульованим тарифом починаючи з липня 2015 року

на підставі ліцензії на розподіл природного, нафтового газу та газу (метану) вугільних родовищ розподільчими газопроводами від 20.03.2015 серії АЕ № 295528, виданої НКРЕКП.

Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про природні монополії» розподіл природного і нафтового газу трубопроводами відноситься до сфери діяльності суб'єктів природних монополій.

Отже, здійснюючи діяльність з розподілу природного газу, ПАТ "ХАРКІВГАЗ" відповідно до Закону України "Про природні монополії" є суб'єктом природної монополії.

У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ПАТ "ХАРКІВГАЗ" є суб'єктом господарювання.

Відповідно до вимог Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 № 317/6605 (надалі – Методика), встановлено наступне.

Об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

- послуга з розподілу природного газу;
- ПАТ "ХАРКІВГАЗ" – надавач послуг.

Споживачами послуг з розподілу природного газу є фізичні особи, фізичні особи-підприємці, юридичні особи.

Діяльність на ринках послуг з розподілу природного газу регулюється, зокрема, Законом України «Про природні монополії», Законом України «Про ринок природного газу», Кодексом газорозподільних систем.

Згідно з пунктом 35 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок природного газу» розподіл природного газу – це господарська діяльність, що підлягає ліцензуванню і пов'язана з переміщенням природного газу газорозподільною системою з метою її фізичної доставки споживачам, але що не включає постачання природного газу.

У розумінні пункту 17 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок природного газу» ПАТ "ХАРКІВГАЗ" є оператором газорозподільної системи (надалі – Оператор ГРМ).

Відповідно до частини першої статті 39 Закону України «Про ринок природного газу» оператор газорозподільної системи не може провадити діяльність з видобутку, транспортування або постачання природного газу.

Таким чином, товарними межами ринку є послуги з розподілу природного газу.

Відповідно до пункту 6 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок природного газу» газорозподільна система – технологічний комплекс, що складається з організаційно і технологічно пов'язаних між собою об'єктів, призначених для розподілу природного газу від газорозподільних станцій безпосередньо споживачам.

Отже, територіальними межами ринку послуг з розподілу природного газу з урахуванням вимог Методики є територія Харківської області, на якій розташовані належні ПАТ "ХАРКІВГАЗ" об'єкти, призначені для розподілу природного газу.

ПАТ "ХАРКІВГАЗ" в межах території Харківської області (крім м. Харкова), на якій розташовані належні йому об'єкти, призначені для розподілу природного газу, не має конкурентів на ринку послуг з розподілу природного газу, адже споживачі природного газу не мають можливості отримувати зазначені послуги від інших ліцензіатів.

Враховуючи наведене, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ПАТ "ХАРКІВГАЗ" має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку послуг з розподілу природного газу на території Харківської області в межах належних йому об'єктів, призначених для розподілу природного газу.

Пунктом 1 глави 3 розділу X Кодексу газорозподільних систем передбачено, зокрема, що Оператори ГРМ повинні здійснювати відповідні заходи з організації та облаштування комерційних вузлів обліку природного газу засобами дистанційної передачі даних.

Порядок облаштування точок вимірювання засобами дистанційної передачі даних регулюється главою 3 розділу X Кодексу газорозподільних систем.

Відповідно до пункту 3 глави 3 розділу X Кодексу газорозподільних систем організація та облаштування комерційних вузлів обліку засобами дистанційної передачі даних здійснюється у такому порядку:

- отримання у Оператора ГРМ технічного завдання на проектування організації та облаштування засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку;
- розробка на підставі технічного завдання Оператора ГРМ робочого проекту з організації та облаштування системи дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку та його погодження Оператором ГРМ;
- закупівля необхідного обладнання, монтаж засобів дистанційної передачі даних, налагодження каналів зв'язку і передачі даних та перевірка достовірності переданих (зчитаних) даних до Оператора ГРМ;
- прийняття в експлуатацію засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку за участі Оператора ГРМ, що має підтверджуватися відповідним актом введення в експлуатацію.

Тобто, споживачам для облаштування вузла обліку засобами дистанційної передачі даних необхідно розробити робочий проект на підставі Технічного завдання на проектування організації та облаштування засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку.

Пунктом 4 глави 3 розділу X Кодексу газорозподільних систем передбачено, що технічне завдання Оператора ГРМ на проектування організації та облаштування засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку має включати:

- перелік даних, що передаються до Оператора ГРМ;
- протокол передачі даних;
- перелік місць установлення засобів дистанційної передачі даних;
- перелік місць установлення комунікаційного обладнання;
- інформацію про параметри каналів зв'язку, які будуть застосовуватись для зчитування та передачі даних з комерційного вузла обліку;
- рекомендації щодо апаратного та програмного інтерфейсу лічильників;
- умови спільного використання введених в експлуатацію засобів дистанційної передачі даних, встановлених на комерційному вузлі обліку;
- інші обґрунтовані вимоги щодо облаштування засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку.

ПНВП "СОФТСЕРВІС" повідомило, зокрема, що Технічне завдання, яке надається споживачам, не містить інформації щодо переліку даних, що передаються до Оператора ГРМ, протоколу передачі даних, параметрів каналів зв'язку, які будуть застосовуватись для зчитування та передачі даних з комерційного вузла обліку, рекомендацій щодо апаратного та програмного інтерфейсу лічильників, умов спільного використання введених в експлуатацію засобів дистанційної передачі даних, встановлених на комерційному вузлі обліку.

Таким чином, за інформацією ПНВП "СОФТСЕРВІС", Технічне завдання унеможливає вжиття заходів з організації та облаштування комерційних вузлів обліку засобами дистанційної передачі даних споживачами ПАТ "ХАРКІВГАЗ" в порядку, визначеному пунктом 3 глави 3 Кодексу газорозподільних систем, а саме розробки на підставі Технічного завдання робочого проекту з організації та облаштування системи дистанційної передачі даних на комерційному

вузлі обліку, закупівлі необхідного обладнання, монтажу засобів дистанційної передачі даних, налагодження каналів зв'язку і передачі даних та перевірки достовірності переданих (зчитаних) даних до Оператора ГРМ та прийнятті в експлуатацію засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку.

Крім того, відповідно до абзацу третього пункту 2 глави 3 розділу X Кодексу газорозподільних систем при порушенні визначених законодавством строків на облаштування комерційних вузлів обліку засобами дистанційної передачі даних або недопуску Оператора ГРМ на облаштування зазначеної системи за його рахунок Оператор ГРМ має право застосувати до власника комерційного обліку заходи з обмеження (припинення) передачі та/або розподілу природного газу на його об'єкт.

Пунктом 4 Постанови НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1379/27824, НКРЕКП постановила власникам комерційних вузлів обліку природного газу (крім комерційних вузлів обліку, які використовуються в побуті) забезпечити облаштування засобами дистанційної передачі даних власні комерційні вузли обліку:

річний обсяг обліку природного газу яких перевищує 3 млн м³ – протягом півроку з дня набрання чинності цією постановою;

річний обсяг обліку природного газу яких від 1 млн м³ до 3 млн м³ – протягом одного року з дня набрання чинності цією постановою;

річний обсяг обліку природного газу яких від 100 тис. м³ до 1 млн м³ – протягом одного року та шести місяців з дня набрання чинності цією постановою;

річний обсяг обліку природного газу яких від 10 тис. м³ до 100 тис. м³ – протягом двох років з дня набрання чинності цією постановою;

річний обсяг обліку природного газу яких менше 10 тис. м³ – протягом двох років та шести місяців з дня набрання чинності цією постановою.

Отже, у разі невиконання споживачами ПАТ "ХАРКІВГАЗ" встановлених законодавством вимог щодо облаштування комерційних вузлів обліку засобами дистанційної передачі даних у визначені строки може призвести до обмеження (припинення) передачі та/або розподілу природного газу на їх об'єкти.

Таким чином, недотримання вимог, передбачених пунктом 4 глави 3 розділу X Кодексу газорозподільних систем щодо Технічного завдання, ускладнює (а в деяких випадках унеможлиблює) розробку робочого проекту з організації та облаштування системи дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку, що може призвести до обмеження (припинення) розподілу природного газу споживачам ПАТ "ХАРКІВГАЗ", а, отже, - до ущемлення їх інтересів.

Такі дії ПАТ "ХАРКІВГАЗ" були б неможливими за умов зазнання ним значної конкуренції на ринку послуг з розподілу природного газу, адже в такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома суб'єктами господарювання, і, у разі ущемлення їх інтересів, обрали б іншого.

Ринки послуг з виготовлення робочого проекту з організації та облаштування системи дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку та послуг з облаштування такої системи в межах Харківської області є потенційно конкурентними.

Таким чином, учасникам зазначених ринків внаслідок видачі ПАТ "ХАРКІВГАЗ" Технічних завдань, які не відповідають вимогам пункту 4 глави 3 розділу X Кодексу газорозподільних систем, можуть створюватись несприятливі умови конкуренції.

Недотримання ПАТ "ХАРКІВГАЗ" цих вимог може призвести також до обмеження конкуренції на ринках послуг з виготовлення робочого проекту з організації та облаштування системи дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку, а також послуг з облаштування такої системи.

Таким чином, дії ПАТ "ХАРКІВГАЗ", які полягають у недотриманні вимог пункту 4 глави 3 розділу X Кодексу газорозподільних систем при видачі Технічного завдання, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з розподілу природного газу в межах території Харківської області (крім м. Харкова), на якій розташовані належні йому об'єкти, призначені для розподілу природного газу, що може призвести до обмеження конкуренції на ринках послуг з виготовлення робочого проекту з організації та облаштування системи дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку, а також до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи викладене, керуючись пунктом 10 частини п'ятої статті 14 Закону України "Про Антимонопольний комітет України", частиною першою статті 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції", підпунктом 13 частини першої пункту 3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає, ПАТ "ХАРКІВГАЗ" такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Припинити дії, які полягають у недотриманні вимог пункту 4 глави 3 розділу X Кодексу газорозподільних систем, затвердженого Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30.09.2015 № 2494, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1379/27824, при видачі технічного завдання на проектування організації та облаштування засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку, та містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 частини першої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що може призвести до обмеження конкуренції на ринках послуг з виготовлення робочого проекту з організації та облаштування системи дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку, а також до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з розподілу природного газу в межах території Харківської області (крім м. Харкова), на якій розташовані належні йому об'єкти, призначені для розподілу природного газу, а також усунення причин виникнення цього порушення і умов, що йому сприяють.

Про виконання рекомендацій шляхом видачі ПЕРВОМАЙСЬКОМУ КОМУНАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВУ "ТЕПЛОМЕРЕЖІ" технічного завдання на проектування організації та облаштування засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку, яке відповідає пункту 4 глави 3 розділу X Кодексу газорозподільних систем, затвердженого Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30.09.2015 № 2494, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1379/27824, та прийняття розпорядчого документу, яким передбачити видачу технічного завдання на проектування організації та облаштування засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку у відповідності до вимог пункту 4 глави 3 розділу X Кодексу газорозподільних систем, затвердженого Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30.09.2015 № 2494, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1379/27824, що дозволить споживачам послуг з розподілу природного газу розробити робочий проект з організації та облаштування системи дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку, ПУБЛІЧНОМУ АКЦІОНЕРНОМУ ТОВАРИСТВУ "ХАРКІВГАЗ" повідомити територіальне відділення із наданням копій підтверджуючих документів в 20-денний термін з дня отримання цих рекомендацій.

Звертаємо увагу, що згідно з частиною другою статті 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції" рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Крім того, відповідно до частини третьої статті 46 вищезазначеного Закону, за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова колегії

Н.В. Фастова